

Moličko planino, ki je tri do štiri ure oddaljena od Kocbekovega doma na Korošici, dve koči na tako kratki razdalji pa nista potrebni.

V eni od naslednjih števil Savinjskih novic je Brvarju odgovoril Zabukošek. Napisal je, da so se Slovenci na Molički planini zbirali 30 let in si krepili samozavest, da so se »gorniki, ki občudujejo kraljestvo Ojstrice, povezali z domačini« z namenom, da obudijo spomin Moličke planine, Gorniški klub Savinjske doline pa ima v načrtu, da leta 1999, ko bo 100-letnica blagoslovitve kapelice pri koči (ki pa je obnovljena), postavijo oziroma obnovijo kočo.

G. Zabukošek piše, da so o tem obvestili vsa planinska društva v Savinjski dolini. Sem tajnik tisočlanskega društva Zabukovica, a za to obvestilo ne vem. Naše društvo g. Zabukošek gotovo pozna, saj sta PD Šentjur in PD Zabukovica poratena.

Franc Ježovnik

iz planinske literature

Cevčeve Človekove davne sledi

Tone Cevc, Davne sledi človeka v Kamniških Alpah. Izdala Inštitut za slovensko narodopisje in Inštitut za arheologijo pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU. Oblikovanje **J. Suhadolc**, prevod v nemščino **M. Javor Briški**, tatisnila Tiskarna J. Moškrič, Ljubljana 1997, 107 str.

Že od nekdaj privabljajo slovenske Alpe s svojimi pokrajinskimi oblikami in gospodarskimi sistemi pozornost domačih in tujih raziskovalcev. Planine s planšarstvom so eno izmed področij, ki jim namenja **dr. Tone Cevc**, znanstveni svetnik ZRC SAZU, v zadnjem času osrednjo znanstvenoraziskovalno pozornost. K temu ga spodbuja bogata dediščina planinske in planšarske kulture, ki s svojo davno in samoni-

klo podoba ljudske (anonimne) ustvarjalnosti vznemirja slehernega obiskovalca in še zlasti raziskovalca.

Poselitev in gospodarsko-preživetvena namembnost gorskega sveta v davni pri nas še ni podrobneje raziskana. Planine kot pomemben dopolnilni gospodarski prostor gosteje obljudenih dolinskih območij so s svojimi naravnimi prilikami in zmožnostmi vedno privabljale ljudi: pastirje, lovce, iskalce in nabiralce zelišč in rudnin ter druge. In že od nekdaj se postavlja še vedno aktualno vprašanje, kdaj je človek vključil planinski svet v svoj gospodarski prostor. Odgovor na zastavljeno vprašanje skuša vsaj okvirno zarisati Cevčeva študija.

Poglavitni izsledki terenskih raziskav, ki jih je opravil pisec knjige skupaj z **M. Bremšakom** in **F. Steletom** v zadnjih dveh letih na devetih planinah v Kamniških Alpah, so v strnjeni obliki podani v prikupni knjigi. Z vzorčnimi (in sondažnimi) raziskavami so odkrili presenetljivo veliko keramičnih črepij (odlomkov) in drugih najdb, ki izvirajo domala iz vseh obdobij človekove preteklosti, od prazgodovine do novega veka. Najdbe sta pregledala, strokovno in arheološko ovrednotila in razčlenila **dr. J. Horvat** in **M. Horvat**, medtem ko je **D. Knific Lunder** ob pomoči **D. Sušnika** vse pomembnejše prikazala v risbi.

Vsebinska raziskave je razgrnjena v petih poglavjih. Uvodni, spremni besedi sledi oris nekaterih najdb v avstrijskem in švicarskem delu Alp ter pri nas. Sledi pregleden oris planin v Kamniških Alpah, ki se pojavljajo v zgodovinskih virih. V osrednjem delu knjige, Najdišča v planinah (str. 25–87), so pregledno in sistematično prikazani rezultati najnovejših, a še vedno redkih terenskih raziskovanj. Ta so zajela posamezne predele planin, in sicer pri cerkvi sv. Primoža in Felicijana, pa planšarska območja na Veliki planini, Čohavnici, Na stanu pod Jermanovimi vrati, Ovčarije pod Mokrico in Ovčarije v Kalcah, Korena, Dolge njive in Osredka pod Kamniškim vrhom. V sklepnem poglavju so zarisana temeljna

spoznanja in spodbude za prihodnje delo. Dodan je obsežen seznam uporabljenih strokovne literature in daljši povzetek v nemščini.

Vsaka izmed devetih obravnavanih planin skriva pod travno rušo svojo preteklost. Že prvi izsledki kažejo, da so bile obravnavane planine (vsaj) občasno obljudene od bronnaste dobe dalje. Večina jih je nad gozdno mejo. Te so po ugotovitvah geografa **prof. dr. A. Melika** tudi najstarejše. Med najdbami prevladuje keramika: skoraj 95 odstotkov jo je iz poznega srednjega in novega veka, 4 odstotki lončenine so iz rimskega časa in 1 odstotek iz prazgodovine. Izkopali so tudi »lednike« — žeblje, pa podkve iz 9. do 13. stoletja in mlajše, brusilne kamne, živinski železni zvonce, bronast poznoantični prstan z okrasno ploščico, železno in bronasto (rimsko) sponko, železna nabodala idr. Najdbe brusnih kamnov na več planinah, ki so značilni predmeti bivalne kulture, med katerimi je domnevno najstarejša s planine Koren, podpirajo domnevo, da smemo v bližini teh najdišč iskati tudi sledi in ostanke nekdanjih stavb. Najdbe potrjujejo domneve, da so imele planine v davni pomembno in še ne dovolj razjasnjeno vlogo v življenju naših prednikov.

Knjiga je bogata opremljena z barvnimi pokrajinskimi motivi in najdenimi predmeti. Večino posnetkov s planin je prispeval F. Stele. Zgledno in povedno dokumentacijo dopolnjujeta skica pastirske koče na planini Koren in akvarel planšarskega stana na Osredku; obe sta delo **A. Siča** iz leta 1901. Najnovejša Cevčeva knjiga je dokumentirana spodbuda in napotek arheologom, da v svoje sistematično delo vključijo tudi naše planine. Te še vedno hranijo prenekatero skrivnost in neznano ali nepojasnjeno razsežnost v utripu nekdanje kulturne pokrajine na Slovenskem. Obiskovalcem planin pa je najnovejša Cevčeva knjiga vodilo za razmislek o tem, da hodimo po gorskem svetu, katerega preteklost nam je še dokaj neznana.

Milan Natek